

Viite

Asia

Metsähistoria ja nykytilanne

Asiasanat VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS**Hoitaa UM** ITÄ-22**Hoitaa UE** MOS

Koordinoi

Tiedoksi

ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25

BER; PIE

KTM; MET; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY;

MMM/MEO; MTK; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; YM; YM/ALO; YM/KVY

Venäjällä arvostetaan maan metsätieteen ja hallinnon perinnettä. Moskovassa toimii maan ainoa varsinainen metsämuseo. Viime vuosina on julkaistu useita laajempia esityksiä maan metsähistoriasta ja ajankohtaisessa metsäpoliittisessa keskustelussa on mukana historiallinen näkökulma.

Yhtenäisen metsäalan ammattikunnan Venäjän metsätieteen perinnettä ja siitä johdettuja käytännön normeja liiaksi arvostava ajattelutapa saattaa olla myös uudistuksia hidastava tekijä. Sekavassa muutoksen vaiheessa on ehkä vaikea irtaantua vuosikymmeniä käytetyistä edelleen arvostettujen tutkijoiden ja muiden vaikuttajien kehittämistä toimintatavoista.

Venäjän metsämuseo

Päätös metsämuseon perustamisesta Moskovaan tehtiin vuonna 1997 ennen metsähallinnon 200-vuotisen toiminnan juhlavuotta 1998. Kaupungin keskustassa sijaitseva museo on nyt toiminut neljä vuotta. Museon johtaja **V. Kuramšin** esitteli 13.05 minulle museon toimintaa.

Metsämuseo on luonnonvaraministeriön alainen erillisyksikkö, joka on yhteistyössä muiden museoiden kanssa. Tämä on Venäjän ainoa varsinainen metsämuseo. Alueiden metsähallinnoilla on tosin museoiksi kutsuttavia pieniä näyttelyitä. Museon toiminnan päätavoite on kertoa yleisölle metsien merkityksestä, kestävästä metsätaloudesta ja metsätalouden historiasta. Näyttelyn johtava teema on puun ja metsien merkitys Venäjälle eri aikakausina. Metsäluontoa kuvaava osa kasveineen ja eläimineen on näyttelyn suurin yksikkö. Metsähallinnon ja metsäntutkimuksen historialla on tärkeä asema. Suurin kävijäryhmä, 15000 henkilöä vuodessa, ovat koululaiset. Heille pidetään esityksiä metsätaloudesta ja metsäluonnosta. Museo tarjoaa kiinnostavaa aineistoa myös alan ammattilaisille ja vaihtuvia teemoja voidaan ottaa perusteellisemmin esille. Museo huomioi merkittävien tapahtumien ja metsätalouden vaikuttajien vuosipäiviä järjestäen pieniä vaihtuvia teemanäyttelyjä ja seminaareja.

Museolla on parikymmentä museo- ja metsäalan työntekijää. Rahoitus tulee kokonaan luonnonvarainministeriön budjetin kautta. Näyttelyesineiden ja kirjallisuuden rekisteröintiä varten on nykyaikainen tietokanta. Museosta hyvä esite, joka on samalla tiivistelmä Venäjän metsähistoriasta. Myös useita teemakohtaisia taitelehtisiä on tuotettu. Museo vastaa myös eri puolilla Venäjää olevien historiallisesti tärkeiden luonnonmuistomerkkien ja erikoismetsien käytön ohjauksesta. Johtaja Kuramšin kertoi, että tavoitteena on saada jonnekin Moskovan ympäristöön metsässä oleva sivutoimipiste. Periaatteellista kiinnostusta yhteistyöhön Suomen suuntaan on ja alustavasti keskusteltiinkin yhteyksistä Luston kanssa.

Metsäteollisuuden historiaa

Moskovassa avattiin huhtikuun lopulla sanomalehti Izvestijan tiloissa metsäteollisuuden historiasta kertova näyttely "Henkilöitä ja kohtaloita 1903 - 2003". Näyttelyn järjestäjiä ovat metsäteollisuuden ja puunviejien liitto, Titan-yhtymä ja Lesprom Industry Consalting-yhtiö. Avajaisissa olivat sekä teollisuusministeriön varaministeri **S. Mitin** että luonnonvarainministeriön varaministeri **Ju. Šuvajev**. Näyttely kertoo asiakirjojen ja kuvien avulla puunhankinnan ja metsäteollisuuden kehityksestä. Näyttely tulee kiertämään muissakin kaupungeissa.

Metsähistorian julkaisut

Venäjällä on julkaistu verrattain paljon metsähistoriallista kirjallisuutta. Hyvä kokonaisesitys on Lesnaja Sluzhban (Metsähallitus) vuonna 1998 julkaisema metsähallinnon 200-vuotishistoria. Ensimmäinen osa on faksimilepainos 1898 ilmestyneestä jaksosta 1798- 1898 historiasta. Toinen osa kuvaa kehityksen jaksolla 1898 - 1998 [Dvyhsotletie utšresdenija lesnogo departementa 1798 - 1998, Tom 1 i 2, BNIITslesresurs, Moskva].

Moskovan metsäyliopisto on julkaissut vuonna 2002 oppikirjaksikin tarkoitetun **G. ja N. Redkon** kirjoittaman Venäjän metsätalouden historian [Redko, G. I. i Redko N. G. 2002. Istoria lesnogo hozjaistva Rossii. Izdatelstvo MGUL]. Metsäyliopiston äskettäin eläkkeelle jääneen rehtori **A. Oblivin** vuonna 2000 ilmestynyt teos "Metsä ja metsäasiat. Keskusteluja Venäjän metsien historiasta ja nykyongelmista" on mielenkiintoinen nykytilanteen pohdiskelu historian valossa [Oblivin, A. 2000. Les i lesnoe delo. Besedy ob istorii i sovremennyh problemah rossijskogo lesa. Izdatelstvo MGUL.].

Viime vuosina on julkaistu useita tiettyjen toimialojen ja alueiden metsätalouden historioita. Alan ammattilehdissä on säännöllisesti metsähistoriaa käsitteleviä artikkeleja. Kuuluisien tutkijoiden syntymän merkkivuosina julkaistaan heistä aineistoa ja pidetään seminaareja. Myös ajankohtaista metsäpolitiikkaa käsittelevissä kirjoituksissa lähdetään usein historiallisesta taustasta. Varsinkin metsän omistusta ja kantorahaa koskevissa tarkasteluissa on mukana aika ennen vallankumousta ja sieltä haetaan lähtökohtia nykytilanteen ongelmien ratkaisuun.

Kommentti

Oman kansallisen metsäntutkimuksen ja hallinnon perinteen arvostaminen ja esillä pitäminen on tärkeää ja historian tunteminen auttaa tekemään nykytilanteessa oikeita valintoja. Venäjän metsähallinnon ja metsäntutkimuksen pitkä historia tuodaan mielellään esille kun arvioidaan nykytilannetta ja sitä, millaisen potentiaalın tarjoavat neljänneksen maailman metsävaroista käsittävät Venäjän metsät.

Toisaalta kansallisen metsätieteen perinteen liiallinen korostus saattaa myös vaikeuttaa muutosten aikaan saamista kun muistetaan, että Venäjän metsätiede oli koko Neuvostoliiton ajan varsin erillään

muun maailman kehityksestä sekä poliittisista syistä että kielimuurin takia. Edelleenkin venäläiseen metsätieteen tuloksiin perustuva käytännön metsätalouden malli eroaa selvästi läntisestä toimintatavasta.

Venäjän metsäntutkimus on tuottanut monia uusia mielenkiintoisia tuloksia, joista joidenkin soveltamista käytäntöön on kokeiltu yhteisissä projekteissa muiden maiden kanssa. Projektien positiivisista kokemuksista huolimatta uudistusten laaja käytännön toteutus on hidasta. Näyttää kestävän pitkään ennen kuin jokin laajastikin hyväksytty uusi asia saa virallisen hyväksynnän, jonka jälkeen sitä voitaisiin soveltaa käytännössä.

Nyt työelämässä olevat metsäalan ammattilaiset ovat pääosin saaneet koulutuksensa Neuvostoliiton aikana. Sekä peruskoulutuksessa että ammatillisessa täydennyskoulutuksessa on hitaasti muuttuvilla normeilla ja ohjeilla edelleen tärkeä sija. Niiden painottamisella saadaan yhdenmukaisuutta laajan kentän toimintaan mutta samalla se johtaa normikeskeiseen ajattelutapaan, jossa uudistukset etenevät hitaasti.

Venäjän metsätalouden uudistamisen esteitä ovat institutionaaliset ja taloudelliset tekijät mutta saattaa olla, että niiden ohella uudistumista hidastaa myös yhtenäisen metsäalan ammattikunnan Venäjän metsätieteen perinnettä ja siitä johdettuja käytännön normeja liiaksi arvostava ajattelutapa. Sekavassa muutoksen vaiheessa on ehkä vaikea irtaantua vuosikymmeniä käytetyistä edelleen arvostettujen tutkijoiden ja muiden vaikuttajien kehittämistä toimintatavoista.

LIITTEET

-